

Gabatar Da Rahoton Harkokin ‘Yancin Bil Adama Na Yanki A Shekarar 2015
Jawabin Sakataren Gwamnati John Kerry Ga Manema Labaru A Birnin
Washington, DC
13 ga watan Afrilun 2016

SAKATARE KERRY: Barkanku da yamma. Ina ma ku godiyar halartar wannan taron. Zan yi jawabi ne, domin daga nan, zan je taron Majalisar Tsaron Kasa ne, NSC, don haka sai a yi min ahuwa, idan har na bar nan. Ba ina kokarin kauce ma ku ba ne, amma, Tom zai amsa wadansu tambayoyin, kuma ina tunanin John zai kasance a mumbari, zai kuma yi dan jawabi. Na san akwai wadansu al'amurran da ku ke ta jira, kuma za mu jawabi game da su, amma, bari, a wannan, in jinkirta har sai mun dan gana game da wadannan abubuwa.

Ina farin ciki, musamman, cewa kun halarci wurin nan ne, domin a gabatar da harkokin ‘yancin bil adama – na rahoton 2015. Ina godiya ga Tom Malinowski da sauran jama’ar da suka fito da wannan kasidun da suka dade suka aiki a kai, da kuma irin kokarin da suka yi, kamar dai yadda na bayyana, a da. Hakika, wannan ba karamin kokari ba ne. Rahotonmu na badi kuma, zai fara ne daga yau, don haka ba fasawa za a yi ba. Wannan shine rahoto na 40, wanda babu shakka, Gwamnati za ta fi gabatarwa, da kuma buga shi, kuma, ina tunanin, wani abin koyi ne, na bi a hankali da kuma kwakkwaran bincike.

Ina son in jaddada da a yi amfani da wannan rahoton, a kowane fanni. Duk wani abinda za a bayar da rahotonsa, a wannan rahoton, ya faru a duniya. Babu abinda muka kaga. Ba kuma wani kame-kame ba ne, na Kasar Amirk, wadanda za mu tursasa ga jama'a. Sharudda ne, da mafi yawan kasashen duniya, suka amince da su, kuma suke amfani da su, da ma kasashen da suka amince da su, amma suke keta su. Wadannan sune sharuddan na duniya.

Kuma, a fannin ‘yancin dan adam, kowace gwamnati – kowace gwamnati – na irin na ta fokarin, na inganta shi, ciki har da Kasar Amirkia. Abinda muke fada, akai-akai shine, mutunta ‘yancin bil adama, ba wai ya rataya a wuyan kowa ba ne; wata dama ce, ta samun amfanin wannan kasar, wajen karfafa zumunci da kuma wadatar al’umma. Kuma, babu abinda ke samun zaman lafiyarta; al’amari ne dake inganta ta. Kuma, ana iya auna irin hakan, a kasar da ake mutunta ‘yancin bil adama, da farin cikin jama’a, da yadda jama’a ke walwalar samun abinda suke bukata, da kasancewa cikin farin ciki da kuma walwalar fitar da fasaha da hazikanci, da kasancewa masu neman na kansu, da nuna bambancin irin yadda suke gina al’umma.

Kuma wannan ba almara ba ne. wannan ita ce gaskiyar da daukacin kasashe ke nunawa, a dukan fadin duniya. Da wuya, kasashen da ake tauye wa ‘yancin fadar albarkacin bakinsu, su inganta, ko yada da kuma ciyar da tattalin arziki gaba. Kuma, duk wata al’ummar dake nuna bambanci, tsakanin mata da ‘yan tsiraru, musamman wadanda ba su gasa da junna, to, da wuya jama’arsu ta amfana da duk wata gudunmawa. Haka gwamnatocin dake hana ‘yancin siyasar amincewar jama’a, da bude kafar tayar da hankula, ciki har da abinda zan kara, mummunan ra’ayi. Gaskiya ce, duk inda harkar mulki ta baci ko babu ita, ko cin hanci da rashawa, to, kasashe ne dake cin mutuncin harkokin shari’a, idan ma akwai shi, ko kuma wajen gudanar da harkokin jama’a, na yau da kullum.

Ga kuma gaskiya da muka amince da ita: Dukan gwamnatin da ba ta mutunta ‘yancin bil adama, dukan mukü-müküñ da ta ke yi, ba ta da abinda za ta nuna, ko ta koyar, kuma da wuya ta cimma duk wani burinta. Yana da muhimmancin a bincika cewa, wadannan rahotonnin da za mu gabatar, a yau, komai yawansu, wani dan bangare ne, na abinda wannan gwamnatin ke yi, na ingantawa da kuma mutunta ‘yanci, a fadin duniya.

‘Yancin bil adama shine a gabon kowace kasa, kuma shine a rukunin da duk wata kasa ta duniya za ta runguma. Da wuya rana ta wuce, ba tare da wani jami’in wannan gwamnatin ya bayar da shawara game da walwala ba, da kuma yin furuci kan illar cin hanci da rashawa, da matsa lambar sakin fursunonin siyasa, ko kuma bincika taimakonmu, na bin ka’ida da yin amfani da dokoki. Kuma, zan iya cewa, daga gare ni, ya zuwa duk wani jami’in dake tattaki, a madadin kasarmu, muna ambaton wadansu sunaye, da wadansu al’amurra, da wadansu mutane, tare da shugabannin kasashen duniya.

A cikin shekarun da suka wuce, na yi tattaki zuwa wadansu kasashe, inda muke mayar da hankalin harkokin diflomasiyya game da ‘yancin bil adama da kuma

sharuddan mulkin demokradiyya. Wannan ya hada da kasashen dake Tsakiyar Yankin Asia, inda ake artabu da fungiyoyin al'umma. Ciki har da Kasar Masar, inda na jaddada muhimmancin bambancin tashin hankali da zaman lumana. Ciki har da Kasar Cuba, inda Shugaba Obama, na ni, muka roki gwamnati da ta bar a fito a yi siyasa, da amfani da shafukan yanar-gizo. Babu shakka, a cikin zuciyata, mafi yawan jama'ar Kasar Cuba na da sha'awar shiga harkokin tattalin arzikan duniya, fiye da su yi ta nanata gardandamin da Yañin Cacar Baki ya bar ma na. Tambayar ita ce, ta yaya jami'an na Birnin Havana za su amince da tunanin jama'arsu?

Hakika, ba kowane tadi ba ne, muke da shi, game da irin abinda 'yancin bil adaman ke haifarwa, da kuma tantancewa, a cikin hanzari, a kowane fannni. Amma, bisa ga ci gaba da kokartawa, mun ga, mun kuma sake ganin muna iya samar da ci gaba, da kuma bambanta al'amurra. Musamman, ni, ina da bukatar sake jaddada cewa, ceto rai guda, ya bambanta da fada.

Alal misali, mun ga muhimmancin alherin mulkin demokradiyya, a kasashe irin su Tunisia, da Nigeria, da Sri Lanka da kuma Burma, kodayake, kowannensu na da matsalolin, da har yanzu, suke bukatar su warware. Amma, muna hada hannu da kowace kasa, a bisa ga kokarin fuskantar wadannan matsaloli.

Alal misali, Kasar Vietnam. Kasa ce dake gudanar da siyasar jam'iyyar siyasa daya, amma, kasar ta Vietnam ta yi alkvari, a matsayin wakiliyar Hadin Gwiwar Kasashen Yankin Tekun Pacific, da za su bari a kakkafa fungiyoyin kwadago, a karo na farko – wani gagarumin tunanin da zai habaka 'yancin fungiyoyin ma'aikata.

A Kasar Azerbaijan, mun yi marhabin da irin yadda aka saki fursunonin siyasa, a cikin watannin nan, kuma muna fatan za a ci gaba. Kuma, mun imanin cewa fadada 'yancin fadjar albakacin baki, da shiga harkokin siyasa, zai taimaka, matuka, wajen karfafa wannan kassar da kuma dangantarmu.

Rahoton na 'Yancin Bil Adama, ya fayyace damuwarmu, a kowace nahiya, amma, wadanda suka fi yawaita keta sharuddan a 2015, sune wadanda ke Gabas ta Tsakiya, inda ya zama matattarar ta'addanci, da kuma rikicin Kasar Syria, dake haifar da mummunan kunci. Na tantauna wannan rikicin, a wannan yankin, ya fi a fidaya, a cikin 'yan makonnin nan, kuma zan bayyana kadfan, a yanzu.

Na farko, Kasar Amirka na bukatar da a bi bahasi kan wadanda ke keta 'yancin bil adama, a kasashen Syria, da Iraq, da ma ko'ina. A karshe, muna goyon bayan duk

wani ƙasashen duniya, na bincikawa da tattarawa da kuma fassarawa, da ma ajiye duk wata shaida, game da wani mugun abu.

Na biyu, muna iyakacin bakin kokarinmu, na taimaka wa wadanda keta sharuddan na ‘yancin bil adama ya yi wa illa, ciki har da bayar da shawarwari, da sauran taimako, ga mata da burdurwowin dake fama da bauta.

Na uku, tare da abokanmu, za mu ci gaba da fafitikar fungiyar ta’addanci ta Daesh, da kwato yankunta, da wulakanta shugabanninta, da wargaza inda take samun kufade, da kuma yanke kai ma ta kayayyaki, da ma rokon duniya da ta kyamaci kashe-kashen rayuka da tunaninta.

A karshe, mun bayar da himma, matuƙa, wajen gano mafitar siyasar, ga rikicin Kasar Syria, ciki har da samar da taimakon agaji, da dforewar dakatar da kai hare-hare, da sakin mafi yawan fursunonin siyasar da aka kama, da kuma jagorancin ƙasar ta Syria, na mika mulki, dangane da Sanarwar Birnin Geneva, ta 2012, da kuma Yarjejeniyar Kwamitin Harkokin Tsaro, na Majalisar Dinkin Duniya, ta 2254. Daga irin tashin hankalin dake faruwa, a cikin shekaru biyar, ba zan iya tunanin wani wawayan bugun da aka yi wa ‘yancin bil adama ba, fiye da kawo karshen wannan yaƙin — da ta’addanci, da musgunawa, da ma gallazar azaba da kuma yawaita jefa boma-bomai, mai yiwuwa kuma sabuwar rayuwa ga jama’ar na Kasar Syria.

Akwai wadanda suka yi imanin cewa, bayan mulkin zalunci na shekaru da dama, da kuma shekarun da aka yi ana zubar jini, a ƙasar ta Syria, ta wuya ta murmure. To, ban yarda da wannan ba. Kuma ina tunanin irin jama’a da kuma kuzarin wurare da dama, a tarihi, da suka nuna irin yadda jama’a suka za su iya dagewa. A fannoni da dama, irin munanan abubuwan da ake fada, a cikin ‘yan shekaarun nan, shine mawuyacin halin baraden ƙasar ta Syria, ke yi, na ceto al’ummarsu, duk da muguwar wahala da kashe rayukan da ake yi. Kuma, tun da tashin hankalin ya dan lafa, a cikin ‘yan makonnin da suka wuce, mun ga shaidar irin wannan kwazon, a irin abinda yankuna suka nuna, da kuma fungiyar hadin kan fungiyoyin agaji, da kuma maido da harkokin siyasar lumana. Babu tabbacin cewa, ƙasar ta Syria za ta sake murmurewa, amma, ina fada ma ku, bayan komai ya kau, suna da bukatar da a tausaya ma su, domin ƙofkarta yin haka.

Yanzu, yau, ina magana da Staffan de Mistura, daga Birnin Geneva, mun kuma tantauna game da sake kiran taron tabbatar da zaman lafiya, musamman, a wannan lokacin. Kuma ina bukatar da in jaddada, a madadin Kungiyar Tallafa wa Kasar ta Syria, ta Duniya, da ma sauran ƙasashen dake cikin wannan al’amari, muna rokon

kowa, da ya shiga wani tafarki, da ma sauran masu fadan – da gwamnati, da sauransu – da su amince da ajiye makamai. Akwai damar da, a wadannan kwanakin dake gabamu, za a iya gudanar da yarjejeniyar mika mulki, kamar na sanarwar ta Birnin Geneva, a 2012, wadda, ta fayyace abinda suka ce suna so. Su kansu jama’ar Kasar Iran sun sanya hannu, a kai. Kasar Russia ta sanya hannu. Kasar Turkiyya, da Qatar, da Saudi Arabiya, da Daular Larabawa, da ma sauran kasashen Turai – dukan kasashen na cikin wannan Kungiyar ta Tallafa wa Kasar Syria. Kuma, muna roko, matuka, ga masu fadan, da su bai wa Staffan de Mistura, da tawagarsa damar da za su gudanar da akinsu, nan da awowi, ko kwanakin da za su yi, a Birnin na Geneva.

Kafin in rufe jawabin, ina son bayyana wadansu kalmomi game da al’amarin gallaza azaba. Ina son in kawar da duk wani wasi-wasi, ko rudamin da wannan kalami na wa, zai haddasa, fiye da irin abubuwani da aka yi, a cikin makonni da watannin nan. Kasar Amirka, ba ta goyon bayan duk wata gwamnatin dake amfani da azaba, ta kowane fanni, a kowane lokaci, ko kuma wadansu tsiraru. Kokarin Amirka, na tausaya wa duk wani mutumin dake tsare, ya samo asali ne, tun lokacin Janar George Washington, a lokacin Yakın Juyin Juya Hali. An kuma jaddada hakan, babu iyaka, a dsaukacim mu da kuma kokarinmu, a duniya. Mun nuna wannan hamayyar ga gallaza azaba kuma, a shekarar da ta wuce, a wani batun dokar dukan jam’iyyun siyasar da Majalisar Kasar Amirka ta amince da shi. Wannan shine matsayin da muke a kai, da sauran tarurruka, don haka, dole mu amince da wannan matsayin, mu kanmu.

Ni na san cewa, tunzuri da barkewar yaki, a duk lokacin da aka kai hari ga jama’ar kasa, ko soja ne, ko farar hula, na iya haifar da bacin zuciya, da fushi, da dsaukar fansa. Amm, akwai wani kwakwaran bambanci tsakanin fungiyoyin da suka yi watsi da ka’ida, a lokacin da suka harzuwa, da wadanda suka yi ikacin bakin kokarinsu, na bin ka’idar. Domin, a karshe, mutunta martaba na sanya kasa ta yi karfi.

Ina farin cikin, yanzu, zan mika fagen ga Tom Malinowski, domin yin jawabi da amsa tambayoyinku. Na gode.